

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0424U000115

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 14-05-2024

Статус: Підтверджена МОН

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ МОН №1415 від 02.10.2024

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Халтурин Максим Борисович

2. Maksym B. Chalturyn

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 03.00.10

Назва наукової спеціальності: Іхтіологія

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 13-06-2024

Спеціальність за освітою: Водні біоресурси

Місце роботи здобувача: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 15, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.213.01

Повне найменування юридичної особи: Інститут гідробіології Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417029

Місцезнаходження: проспект Героїв Сталінграда, буд. 12, Київ, 04210, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут гідробіології Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417029

Місцезнаходження: проспект Героїв Сталінграда, буд. 12, Київ, 04210, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 34.33.33, 69.25.03

Тема дисертації:

1. Іхтіофауна малих водойм комплексного призначення Лісостепової зони України та її використання
2. Ichthyofauna of small multipurpose water bodies in the Forest-Steppe zones of Ukraine and their use

Реферат:

1. За результатами аналізу проведених досліджень складено список іхтіофауни досліджуваних водойм, визначено її сучасний склад, проведено еколого-фауністичний аналіз. Здійснено розрахунок ступеня схожості угруповань іхтіофауни річкових гідроекосистем за коефіцієнтом Серенсона та типовість угруповань за багатством видів. Для таких водойм рекомендується розширення іхтіофауни за рахунок введення таких промислово цінних та малоцінних видів риб (як інтродуцентів так і аборигенних представників): білий та строкатий товстолоби, білий амур, лин, щука. Проведено морфо-біологічні дослідження двох промисловоцінних аборигенних видів лина та щуки за остані 30 років, встановлено доцільність промислових меж для цих видів – відповідно 20 і 50 см. Так, для щуки мінімальна промислова довжина становить 50 см (яку було збільшено з 35 см). В результаті за наявності промислу пік кульмінації іхтіомаси щуки зсунувся у бік лівого крила варіаційного ряду, при цьому середня фактична кратність нересту (при 25% вилученні) збільшилась з 1,9 до 2,6). Запропоновані заходи раціонального використання та збільшення рибопродуктивності водойм комплексного призначення. Результати досліджень були застосовані під час

розробок науково-біологічних обґрунтувань та режимів ведення рибогосподарської діяльності, розробки екологічного паспорту водойм комплексного призначення в тому числі й водойм, що належать НУБіП України. Розроблено методичні рекомендації: «Екологічний паспорт рибогосподарських водойм комплексного призначення», «Методичні рекомендації щодо проведення моніторингу і прогнозування стану біоресурсів водойм комплексного призначення», які були рекомендовані Вченою радою Факультету тваринництва та водних біоресурсів Національному університету біоресурсів і природокористування України та погоджені Державним агентством рибного господарства України.

2. Based on the results of the analysis of the conducted studies, a list of the ichthyofauna of the studied reservoirs was compiled, its modern composition was determined, and an ecological and faunal analysis was carried out. The degree of similarity of groups of ichthyofauna of river hydroecosystems was calculated according to the Serenson coefficient and the typicality of groups according to species richness. For such water bodies, it is recommended to expand the ichthyofauna by introducing the following commercially valuable and low-value fish species (both introduced and native representatives): silver and bighead carps, grass carp, tench, pike. Morpho-biological studies of two commercially valuable native species, tench and pike, have been carried out over the past 30 years, and the appropriateness of legal lengths for these species has been established - 20 and 50 cm, respectively. For pike, the minimum legal length is 50 cm (which was increased from 35 cm). As a result, in the presence of fishing, the peak of the culmination of pike ichthyomass shifted to the left wing of the variation series, while the average actual spawning frequency (at 25% removal) increased from 1.9 to 2.6). Measures of rational use and increase of fish productivity of multipurpose water bodies have been proposed. Study results were used during the development of scientific and biological substantiations and regimes of conducting fish farming activities, development of the ecological passport of multipurpose water bodies, including those belonging to the University of Life and Environmental Sciences of Ukraine. Methodological recommendations have been developed: "Ecological passport of multipurpose fisheries water bodies", "Methodological recommendations for monitoring and forecasting the state of biological resources of multipurpose water bodies", which were recommended by the Academic Council of the Faculty of Animal Husbandry and Aquatic Bioresources of the National University of Life and Environmental Science of Ukraine and agreed by the State Fisheries Agency of Ukraine.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Раціональне природокористування

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

1. Халтурин М. Б., Шевченко П. Г., Цедик В. В. Видове різноманіття іхтіофауни басейну річки Південний Буг. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки. Серія «Біологічні науки». 2014. № 11. С. 287–291.
2. Халтурин М. Б., Шевченко П. Г., Сондак В. В., Климковецький А. А. Морфологічна характеристика лина (*Tinca tinca* L.) Сумської та Чернігівської областей. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Біологія. 2022. Т. 82, № 4. С. 65–69.
3. Халтурин М. Б., Шевченко П. Г., Сондак В. В., Климковецький А.А. Дослідження гідрохімічного стану та якості води Щербаківського водосховища (р. Рось) та деяких водосховищ на р. Роставиця. Екологічні науки. 2023. № 46. С. 43–48.
4. Khalturin M., Klymovets'kyi A., Shevchenko P. Ichthyofauna species diversity in multipurpose water bodies of the forest-steppe zone of Ukraine by river basins. *Ribogospod. nauka Ukr.* 2022. 2(60): 3–15
5. Khalturyn M. B. Morphobiological characteristics of common pike (*Esox Lucius* L.) in small reservoirs of complex purpose in Sumy and Kyiv regions. *Biol. Tvarin.* 2022. 24 (3). 22–26.

- 6. Шевченко П. Г., Митяй І. С., Халтурин М. Б., Ротко Ю. М., Штефан О.О. Рибогосподарське освоєння та стан іхтіофауни водосховища «Медведівське» річки Глиноутя. Сучасні проблеми теоретичної і практичної іхтіології: матеріали IV Міжнародної іхтіологічної науково-практичної конференції (7–11 вересня 2011 р.). Одеса, 2011 року. С. 263–266.
- 7. Халтурин М. Б. Морфологічні пристосування ізольованої популяції лина (*Tinca tinca* (L.)) водойм Сумщини, до умов середовищ. Теоретичні та практичні аспекти оології в сучасній: збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції (5 – 8 жовтня 2011 р.). Київ, 2011. С. 173–176.
- 8. Шевченко П. Г., Ситник Ю. М., Митяй І. С., Халтурин М. Б. Динаміка гідрохімічних, гідробіологічних та іхтіологічних характеристик Дмитренківського водосховища річки Південний Буг за останні десять років. Сучасні проблеми теоретичної і практичної іхтіології: збірник матеріалів VI Міжнародної іхтіологічної науково-практичної конференції (9–11 жовтня 2013 р.). Тернопіль, 2013. С. 313–315.
- 9. Шевченко П. Г., Ситник Ю. М., Митяй І. С., Халтурин М. Б. Багаторічна динаміка гідрохімічних, гідробіологічних та іхтіологічних характеристик Галайківського водосховища (р. Молочна). Біорізноманіття та роль тварин в екосистемах: збірник матеріалів VII Міжнародної наукової конференції (21-24 жовтня 2013 р.). Дніпропетровськ, 2013. С. 119–121.
- 10. Шевченко П. Г., Ситник Ю. М., Митяй І. С., Халтурин М. Б. Дослідження складу іхтіофауни водосховища на річці Нагольчик. Сучасні проблеми теоретичної і практичної іхтіології: збірник матеріалів V Міжнародної іхтіологічної науково-практичної конференції (13 – 16 вересня 2012 р.). Чернівці, 2012. С. 268–271.
- 11. Шевченко П. Г., Халтурин М. Б. Видове різноманіття іхтіофауни басейна річки Рось. Сучасні проблеми теоретичної і практичної іхтіології: збірник матеріалів VII Міжнародної іхтіологічної науково-практичної конференції (10–13 вересня 2014 р.). Херсон, 2014. С. 246–249.
- 12. Шевченко П. Г., Ситник Ю. М., Митяй І. С., Халтурин М. Б., Редько Є. Є. Гідрохімічне та іхтіологічне дослідження водойми на р. Потік біля с. Очеретяне Кагарлицького району Київської області. Чисте місто. Чиста ріка. Чиста планета: збірник матеріалів Міжнародного екологічного форуму. Херсон, 2015. С.197–202.
- 13. Шевченко П. Г., Ситник Ю. М., Митяй І. С., Халтурин М. Б. Комплексне дослідження водойми розташованої на р. Козелька (права притока р. Горинь басейн р. Дніпро) за межами м. Ізяслав Ізяславського району Хмельницької області. Чисте місто. Чиста ріка. Чиста планета: збірник матеріалів Міжнародного екологічного форуму. Херсон, 2015. С.191–197.
- 14. Шевченко П. Г., Митяй І. С., Ситник Ю. М., Халтурин М. Б. Сучасний стан іхтіофауни водойм комплексного призначення Київської області. Сучасні проблеми теоретичної і практичної іхтіології: матеріали IX Міжнародної іхтіологічної науково-практичної конференції (14–16 вересня 2016 р.). Одеса, 2016 р. С. 288–291.
- 15. Шевченко П. Г., Халтурин М. Б. Морфологічна характеристика лина (*Tinca tinca*, L). Сучасні проблеми теоретичної і практичної іхтіології: матеріали X Міжнародної іхтіологічної науково-практичної конференції (19–21 вересня 2017 р.). Київ, 2017. С. 346–349.
- 16. Халтурин М. Б., Шевченко П. Г., Ситник Ю. М. Шляхи підтримані біорізноманіття та продуктивності водойм Лісостепової зони України на прикладі лина. Сучасні проблеми раціонального використання водних біоресурсів: збірник матеріалів I Міжнародної науково-практичної конференції (15–17 травня 2018 р.). Київ, 2018. С. 55–57.
- 17. Халтурин М. Б., Шевченко П. Г., Марценюк Н. О. Зміна іхтіофауни малих річок України при антропогенному навантаженні у розрізі десятиліть на прикладі р. Івотка (ліва притока р. Десни, басейн р. Дніпро). Сучасні проблеми теоретичної і практичної іхтіології: збірник матеріалів XI Міжнародної іхтіологічної науково-практичної конференції (26–28 вересня 2019 р.). Дніпро, 2019. С. 203–205.
- 18. Митяй І. С., Шевченко П. Г., Дегтяренко О. В., Халтурин М. Б. Сучасний екологічний стан річки Тетерів в зв'язку з побудовою МГЕС. Перспективи гідроекологічних досліджень в контексті проблем довкілля та соціальних викликів: збірник матеріалів VIII з'їзду Гідроекологічного товариства України, присвяченого

110-річчю заснування Дніпровської біологічної станції (6-8 листопада 2019 р.). Київ, 2019. С. 212-214.

- 19. Шевченко П. Г., Марценюк Н. О., Марценюк В. П., Халтурин М. Б., Макаренко А. А. Вплив змін клімату на появу нових видів у континентальних водоймах і водотоках України. Екологічні проблеми навколишнього середовища та раціонального природокористування в контексті сталого розвитку: збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції (24-25 жовтня 2019 р.). Херсон, 2019. С.435-441.
- 20. Халтурин М. Б., Шевченко П. Г., Марценюк Н. О., Неліпа А. В. Сучасний стан іхтіофауни малих водойм комплексного призначення Ямпільського району Сумської області. Сучасні проблеми теоретичної і практичної іхтіології: збірник матеріалів XIII Міжнародної іхтіологічної науково-практичної конференції (17-19 жовтня 2020 р.). Харків, 2020. С. 188-192

Наукова (науково-технічна) продукція: матеріали

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення стану навколишнього середовища

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0110U003572, 0115U003461

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шевченко Петро Григорович
2. Petro H. Shevchenko

Кваліфікація: к.б.н., доц., 03.00.10

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493906

Місцезнаходження: , Київ, 03041, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Кабінет Міністрів України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бузевич Ігор Юрійович
2. Igor Y. Buzevitch

Кваліфікація: д. б. н., старший науковий співробітник, 03.00.10

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7526-9774

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут рибного господарства Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 04372342

Місцезнаходження: вул. Обухівська, буд. 135, Київ, 03164, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Куцоконь Юлія Костянтинівна

2. Yuliia K. Kutsokon

Кваліфікація: к. б. н., с.д., 03.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9721-5638

Додаткова інформація: Старший дослідник, завідувач відділу фауни та систематики хребетних Інституту зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАН України

Повне найменування юридичної особи: Інститут зоології ім. І. І. Шмальгаузена Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05416975

Місцезнаходження: вул. Богдана Хмельницького, буд. 15, Київ, 01054, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Афанасьєв Сергій Олександрович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Афанасьєв Сергій Олександрович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Незбрицька Інна Миколаївна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна